

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **K/9301.**

Benyújtás dátuma: **2020-02-19 14:21**

Parlex azonosító: **1E58F9VY0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Benyújtó: **Kunhalmi Ágnes (MSZP)**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 7. cikk (1)-(2) bekezdése, valamint az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján írásbeli választ igénylő kérdést kívánok benyújtani

Az írásbeli választ igénylő kérdés címzettje: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

Az írásbeli választ igénylő kérdés címe: **"Folytat-e vizsgálatot a gyermek iskolaérettségét megállapító szakértői vizsgálatokkal kapcsolatban?"**

Tisztelt Biztos Úr!

Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése értelmében *„Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”*

(2) bekezdése értelmében *„A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést”,* míg a (3) bekezdés kitér arra, hogy *„A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.”*

A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 14. cikk 2. bekezdése értelmében *„Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a szülőknek vagy, adott esetben, a gyermek törvényes képviselőinek azt a jogát és kötelességét, hogy a gyermeket e jogának gyakorlásában képességei fejlettségének megfelelően irányítsák”,* 18. cikk 2. bekezdése szerint *„Az Egyezményben említett jogok biztosítása és előmozdítása érdekében a részes államok megfelelő segítséget nyújtanak a szülőknek és a gyermek törvényes képviselőinek a gyermek nevelésével kapcsolatban rájuk háruló felelősség gyakorlásához, és gondoskodnak gyermekjóléti intézmények, létesítmények és szolgálatok létrehozásáról.”*

Az Alapvető Jogok Biztosa az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 25. évfordulóján, a gyermekjogok napja alkalmából kiadott közleményében akként fogalmaz, hogy *„Az alapvető jogok biztosa abban tud közreműködni, hogy rámutat mind a gyermekek jogait érintő hatósági gyakorlat, jogi szabályozás visszaszámoló elemeire, mind a jó gyakorlatokra, kezdeményezésekre, együttműködési formákra, pozitív, követendő példákra”,* az egyezmény 30. évfordulóján pedig úgy fogalmazott,

hogy ” A Gyermekjogi Egyezmény az egyik legalapvetőbb mérce a mindenkori ombudsman számára a gyermekek jogainak védelmében.”

Tisztelt Biztos Úr!

A Gyermekjogi Egyezmény és az Alaptörvény fentebb idézett rendelkezései, valamint korábbi nyilatkozatai alapján szeretném felhívni a figyelmét, hogy a gyermekek iskolaérettségének megállapítása iránti eljárásokban nem adják ki automatikusan a gyermekekről szóló szakértői véleményt a szülők számára, így bár a szülő tudhatja, hogy a gyermekét iskolaérettnek tekintik, azonban nem tudhatja meg ennek az indokát. Megjegyzem, a szülő éppen azért kezdeményezi az eljárást, mert a saját és környezete, így például az óvópedagógus megítélése szerint a gyermek testi, vagy szellemi fejlettségét még nem tartják az iskolába való belépéshez elegendőnek.

Ez pedig rendkívül visszás helyzetet eredményez, hiszen a szülő nem tudja megtekinteni, hogy a gyermeke a saját, és környezete megítélése ellenére milyen indokok alapján volt iskolaérett. Ez nem csak azt eredményezi, hogy az állam többet fog tudni a gyermekről, mint annak szülője, ami önmagában sem egy támogató állapot, hanem azt is, hogy a szülő nem tudja, hogy esetleg hogyan kellene a gyermeke nevelésében változtatást eszközölnie (az ügy alapját képező határozatot jelen kérdéshez csatolom, az, hogy az abban megjelölt részre hivatkozva nem adnak a szülőknek se tájékoztatást egy, a konkrét ügyekben eljáró szakértő bejelentéséből derült ki számomra és több képviselőtársam számára).

Az ügy szempontjából lényeges körülmény továbbá az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 33. §-ában foglalt iratbetekintési jog, amelyet jelen esetben a szülő, mint a gyermek törvényes képviselőjének vonatkozásában kell értelmezni. Ez a betekintési jog a Gyermekjogi Egyezményrel csak és kizárólag akkor lehet összhangban, ha a gyermek szülője számára minden esetben, és kérés nélkül biztosítják a határozattal egyidejűleg az indoklás ismertetését is, ugyanis a gyermekéről való gondoskodás követelményét a szülő máshogy nem tudja teljesíteni, továbbá teljesen egyértelmű, hogy az állam nem teljesíti segítségnyújtási kötelezettségét abban az esetben, ha nem adja meg a szülőnek a gyermekéről szóló olyan információkat, amelyekkel az állam egyébként rendelkezik.

Fentiekre tekintettel kérdezem Biztos Urat:

- 1) Folytat-e vizsgálatot a gyermek iskolaérettségét megállapító szakértői vizsgálatokkal kapcsolatban?
- 2) Amennyiben igen, hol tart ez az eljárás?

Amennyiben nem, úgy kérem ön, mint az alapvető jogok biztosát és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesét, hogy az ügyben vizsgálatot lefolytatni szíveskedjék és kérem, hogy amennyiben a jogsértés az önök véleménye szerint is megállapítható, kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását.

A szakértői véleménynek tartalmaznia kell:

- a kirendelő hatóság megnevezését,
- a kirendelő végzés iktatószámát,
- a kirendelő hatóság által feltett kérdéseket,
- a gyermek nevét,
- a gyermek születési idejét, lakóhelyét, tartózkodási helyét,
- a szakértői vizsgálat időpontját,
- a szakértői vizsgálat rövid leírását,
- a szakértői vizsgálat megállapításait, az elrendelő hatóság által feltett kérdésekre adott válaszokat.

A szakértői bizottság tagjait a szakértői tevékenység során tudomásukra jutott tényekre és adatokra nézve titoktartási kötelezettség terheli. Az ügyre vonatkozó tényekről és adatokról csak az ügyben eljáró hatóságok, törvényben meghatározott szerv (személy) részére nyújtható tájékoztatás. A titoktartási kötelezettség megszegése esetén a szakértői bizottság tagjával szemben polgári jogi igény támasztható.

A kirendelt szakértői bizottság köteles a tudomására jutástól számított tíz napon belül beszámolni a határral, ha

- a szakértői bizottság tagjának személyére nézve törvényben meghatározott ok áll fenn (összetétel, létszám),
- a feltett kérdések megválaszolása egészen vagy részben nem tartozik azon szakismeretei körébe, amelyekben a szakértő a rá irányadó szabályok szerint jogosult eljárni,
- a szakértői tevékenységének ellátásában fontos ok akadályozza,
- feladatát a hatóság által megadott határidőre nem képes teljesíteni,
- a vizsgálat elvégzéséhez más szakértő igénybevétele is szükséges, illetve
- a feltett kérdésben külön jogszabályban meghatározott szervezet jogosult szakvéleményt adni.

Ha a szakértői bizottság a fent részletezett kötelezettsége teljesítésében rajta kívül álló okból akadályoztatva van, a kötelezettségének az akadály megszűnésétől számított három napon belül köteles eleget tenni. Az akadályoztatás tényét a szakértői bizottságnak valószínűsíteni kell.

A kirendelt szakértői bizottság eljárási bírsággal sújtható, ha a végzésben meghatározott feladatait határidőre nem teljesíti.

Felhívom a szakértői bizottság figyelmét, hogy hamis szakvélemény adása esetén a Hivatal a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 272. § (2) bekezdésének a) pontja alapján hivatalból büntetőeljárást kezdeményezhet.

E végzés ellen nincs helye önálló jogorvoslatnak.

INDOKOLÁS

A Hivatal előtt folyamatban lévő, HTAN/10632/2020 ügyszámú, fent nevezett Gyermekek tankötelezettségének megkezdése alóli felmentése tárgyában indult eljárásban szakértő kirendelése vált indokolttá annak megállapítása érdekében, hogy – értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapotára alapítva – indokolt-e, hogy a Gyermekek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 71. § (1) bekezdése szerint szakértőt kell meghallgatni vagy – legalább tizenöt napos határidő tűzésével – szakvéleményt kell kérni, ha az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, és az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel.